

Mondelinge taal - groep 1

Middelen organisatie en frequentie

Taal heeft een inhoudelijk deel (onder andere: woordenschat, zinsbouw, grammatica, lezen) en een communicatief deel (onder andere: uitwisselen van ervaringen, ideeën, meningen, gevoelens). Deze onderdelen van taal krijgen expliciet aandacht tijdens de lessen.

Frequentie: 7,5 uur per week.

Na te streven doelen

Aan de lessen worden taaldoelen gekoppeld die centraal moeten staan in ofwel de groep ofwel de individuele taallessen/ logopedie. In de groep ligt de nadruk op vergroten van woordenschat en communicatieve redzaamheid.

Begrijpend luisteren

- Luistert aandachtig naar de leerkracht als deze voorleest of vertelt.
- Begrijpt een korte tekst (wijst na voorlezen juiste plaatje aan)
- Beantwoordt gesloten vragen over een voorgelezen tekst
- Luistert naar en geeft een adequate reactie op de leerkracht en andere leerlingen in één op één situaties
- Begrijpt gedragsaanwijzingen (Wil je een doekje pakken voor in de klas?)
- Begrijpt informatieve mededelingen buiten het hier en nu (morgen gaan we naar de dierentuin)

Spreken

- Doet met behulp van gerichte vragen verslag van een zichtbare gebeurtenis
- Doet een mededeling (gebeurtenis of ervaring binnen en buiten het hier en nu)
- Beschrijft concrete voorwerpen en situaties
- Vergelijkt en ordent concrete voorwerpen naar uiterlijke en meer abstracte kenmerken en beschrijft dit
- Drukt n.a.v. vragen zijn gevoelens of mening verbaal correct uit (bang, blij, boos, voorkeur voor activiteit aangeven)
- Vraagt op een eenvoudige manier informatie of uitleg aan de leerkracht
- dit.
- Sluit aan bij het gespreksonderwerp
- Herhaalt zijn uiting als hier om gevraagd wordt

Sociaaltaalgebruik

- Gebruikt specifieke woorden bij iemand begroeten, afscheid nemen, bedanken
- Stelt zichzelf voor met de voornaam
- Geeft in gesprekjes met de leerkracht antwoorden op open vragen
- Praat niet voor zijn beurt
- Spreekt vrijuit in een bekende of veilige situatie
- Geeft aan wat hij wil binnen de context

Leerkracht aanpak

Hieronder volgen een aantal aandachtspunten voor de leerkracht om de communicatieve ontwikkeling te stimuleren.

De leerkracht

- Zorgt dat hij/zij goed te zien is
- Spreekt duidelijk en langzaam
- Deelt mondelinge informatie op in stukjes
- Creëert veilige en uitnodigende spreek situaties
- Volgt, past taal aan en voegt taal toe
- Beantwoordt pogingen tot communicatie positief
- Verwoordt handelen
- Benoemt de dingen om zich heen
- Benoemt emoties van zichzelf en het kind
- Stimuleert alertheid, luistergerichtheid en het op gang houden van gesprek
- Brengt structuur aan verhalen door samen te vatten en goed terug te geven van taal
- Gebruikt dagritmes e.d.
- Gebruikt natuurlijke gebaren
- Gebruikt luisterspeltjes voor de stimulering van de luistervaardigheid.
- Herhaalt auditief aangeboden informatie
- NmG

Leerkracht en logopedist gebruiken Van den Nulft & Verhallen voor het aanleren van nieuwe scripts en stimulering van de conceptvorming.

Leerkracht en logopedist gebruiken denk stimulerende gespreksmethodieken (DGM) om het taal-denkniveau verder te stimuleren.

De mondelinge taaldoelen worden ook tijdens de logopedische therapie behandeld, zowel individueel als in groepsverband.

Woordenschat

- Breidt zijn woordenschat uit met woorden voor een taalniveau van 4/5 jaar
- Wijst het juiste plaatje aan na noemen van een woord.
- Benoemt voorwerpen en plaatjes van aangeboden dagelijkse concrete inhoudswoorden
- Vraagt naar de naam en de betekenis van woorden als hij het woord niet weet

Taalvorm

- Gebruikt uitingen met een hulpwerkwoord als persoonsvorm gevolgd door een voltooid deelwoord (*de poes is gevallen*)
- Gebruikt de voornaamwoorden [ik] [jij] [mij] [jou]
- Gebruikt regelmatige meervoudsvormen op [en] en [s] waarbij fouten als parapluen nog mogen voorkomen
- Gebruikt regelmatige verkleinvormen waarbij fouten als stoeletje nog mogen

Communicatieve redzaamheid

Expliciet aandacht voor: **in te vullen per leerling!**

Beginnende geletterdheid - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Boekoriëntatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kinderen begrijpen dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen. • Ze weten dat boeken worden gelezen van voor naar achter. • Ze kunnen aan de hand van de omslag van een boek de inhoud al een beetje voorspellen. • Kinderen durven vragen te stellen over het boek. <p>Verhaalbegrip</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ze begrijpen de taal van de voorleesboeken en ze kunnen conclusies trekken en voorspellingen doen. • Ze herkennen de opbouw van het verhaal en weten wie de hoofdpersonen zijn. <p>Ze kunnen een verhaal naspelen terwijl de leerkracht vertelt</p> <p>Relaties tussen gesproken en geschreven taal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ze weten dat gesproken woorden kunnen worden vast gelegd.. • Ze weten dat geschreven woorden kunnen worden uitgesproken. • De kinderen kunnen dagritmekaartjes en andere pictogrammen van de klas "lezen". • <p>Funcities van geschreven taal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ze weten dat pictogrammen verwijzen naar een taalhandeling (ze kunnen dagritme kaartjes "lezen") <p>Benoemen van een aantal klanken.</p> <p>Leesbegrippen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt de begrippen: verhaal/boek/lezen. • Kent de begrippen voorste, middelste achterste. • Kent de begrippen woord, zin, regel en bladzijde. <p>Visuele discriminatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wijst grote verschillen tussen plaatjes aan. • Herkent details in een afbeelding. • Herkent een (afwijkende of gelijke) letter tussen andere letters(duidelijk verschil). 	<p>Methode : Ik en Ko 9 thema's per schooljaar. In twee jaar onderbouw 18 thema's behandelen</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interactief voorlezen : dagelijks • Vragen stellen en samenvatten • gevarieerd boeken aanbod • lees en schrijfactiviteiten • aandacht voor fysieke en inhoudelijke onderdelen van een boek. • Stempelen • Letterkaartjes en labelen van woorden in de klas • Letertafel en letterboeken. • Alles visualiseren; picto's; tekenen op whitebord; digibord. • Schrijven bij tekeningen. • Zelf een boekje maken. • Naam kind altijd links bovenaan. • Werklessen : werkjes uit de kast om taalbewustzijn te vergroten. <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel.</p> <p>Ook de logopedist werkt aan doelen mbt taalbewustzijn tijdens de individuele therapie en tijdens de groepslogopedie-lessen.</p>	<p>3 uur per week Dagelijks geïntegreerd in het lesprogramma.</p> <p>Dmv groepslogopedie.</p>

<p>Taalbewustzijn/Fonemisch bewustzijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auditieve analyse: woorden in zinnen herkennen of samengestelde woorden (schoen-veter) opdelen in afzonderlijke woorden. • Auditieve synthese: voegt woorden samen tot een woord(deur-bel). • Auditieve discriminatie:- herkent een trefwoord in een reeks of verhaal. • Temporeel ordenen: - Zegt een reeks van 3 woorden in de goede volgorde na.<ul style="list-style-type: none"> - Benoemt laatste/eerste woord van een zin of een reeks. - Benoemt het laatste en eerste woord van een reeks of zin. <p>Alfabetisch principe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ze ontdekken dat woorden zijn opgebouwd uit klanken en dat klanken corresponderen met letters.		
---	--	--

Begrijpend luisteren - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> • Begrijpt enkelvoudige opdrachten. (Pak een boek) • Begrijpt de leerkracht in één-op-één-gesprek over een onderwerp in het hier en nu • Begrijpt klassikaal gestelde opdrachten. • Begrijpt de inhoud van een kringgesprek over een onderwerp in het hier en nu. • Luistert aandachtig naar een verhaal. • Reageert op de inhoud van een verhaal. • Geeft antwoord op vragen over een verhaal. • Voorspelt het verloop van een verhaal. • Vertelt een verhaal na aan de hand van prenten. • Geeft oorzaak/gevolg en middel/doel weer. 	<p>Voorlezen : dagelijks Kringactiviteiten; opdrachten uitvoeren Opdrachten uitvoeren tijdens dagelijkse activiteiten.</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verhaal voorlezen en er vragen over stellen. • Hardop nadenken over voorgelezen verhalen. • Inspelen op vragen. • Aandacht voor strategieën : voorspellen, vragen stellen, afleiden, visualiseren, verbinden en samenvatten. • De leerling zelf laten vertellen over hun belevenis en er samen overpraten. • Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden in het algemeen en uit een verhaal. <p>Oefeningen ter bevordering van het begrijpend luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inhoud van een zin beoordelen. (Kan de zin of niet? Waarom niet?) b.v. Het varken leest een boek. • Een zelfstandig naamwoord aanvullen met een passend werkwoord b.v. Een brood ..... Bakken/kopen/opeten enz. 	<p>Geen apart ingeroosterde uren. Geheel geïntegreerd in de activiteiten van de dag en specifiek in kringactiviteiten.</p>

Beginnende gecijferdheid - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Orderings-begrippen</p> <ul style="list-style-type: none"> Begrijpt (passief) binnen een aansprekende context wat bedoeld wordt met bewerkingsbegrippen als samen, bij elkaar, verdelen. Begrijpt (passief) wat binnen een aansprekende context bedoeld wordt met begrippen als klein, vol, leeg, boven, onder. <p>Symbolen</p> <ul style="list-style-type: none"> Begrijpt dat een aantal gerepresenteerd kan worden door een afbeelding en andersom (4 echte kopjes 4 afgebeelde kopjes.) <p>Tellen</p> <ul style="list-style-type: none"> Telt akoestisch heen en terug tot 10 aan de hand van een versje/liedje. Telt voorwerpen asynchroon (doet een poging om te tellen). Telt voorwerpen tot 5 synchroon (noemt bij elk geteld object het juiste telwoord). Ordent hoeveelheden om ze te tellen (legt de te tellen voorwerpen bijvoorbeeld eerst in een rij). <p>Getalbegrip</p> <ul style="list-style-type: none"> Zegt spontaan naar aanleiding van een gebeurtenis of ergens één, twee of drie van zijn. <p>Ruimtelijke oriëntatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Herkent basisvormen als vierkant, rechthoek, cirkel. Construeert door (na)vouwen met vouwblaadjes: schuine vouw, recht kruis, schuin kruis en vouwpatroon dat zestien vierkantjes oplevert. Begrijpt binnen de context begrippen als: klein, groot, vol, leeg etc. . <p>Meten</p> <ul style="list-style-type: none"> Ordent voorwerpen van kort naar lang, klein naar groot etc.. <p>Metten van tijd</p> <ul style="list-style-type: none"> Kent het dagritme (ochtend, middag, avond, nacht) vanuit herkenbare gebeurtenissen (slapen, ontbijten, naar school gaan) 	<ul style="list-style-type: none"> Werklessen Kringactiviteiten Ontwikkelingsmateriaal Constructie materiaal Blokken (reken)materiaal Spelletjes Liedjes Ik en Ko rekenlessen <p>Alle daagse situaties worden ingezet om bezig te zijn met tellen en aspecten van getalbegrip. Er worden dagelijks rekenspelletjes, telliedjes, telrijmpjes, en raadspelletjes gedaan. Er worden prentenboeken ingezet met telverhaaltjes en de cijfers zijn terug te vinden in de klas. Er wordt gebruik gemaakt van de natuurlijke nieuwsgierigheid van uw kind, maar er wordt niet gewacht tot ze er aan toe zijn. Vanaf groep 1 wordt uw kind structureel, doelgericht en intentioneel gestimuleerd om te komen tot het leren van orderingsbegrippen, symbolen, tellen, getalbegrip, ruimtelijke oriëntatie, meten en meten van tijd.</p> <p>Didactische aanpak Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>	<p>3,5 uur per week</p>

Sociaal-emotionele ontwikkeling basis aanbod - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Zelfbeeld De leerlingen leren met gevoel voor zelfvertrouwen en zelfwaardering omgaan met de eigen mogelijkheden en grenzen en leren uiting geven aan eigen wensen, gevoelens en opvattingen.</p> <p>Jezelf presenteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraagt in de klas op een adequate manier aandacht (vinger opsteken, naar leerkracht lopen). • Wacht op zijn beurt (in de kring, bij een werkje). • Toont trots. <p>Een keuze maken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiest tussen twee of drie aangeboden voorwerpen (bal – pop, jam – kaas). • Kiest wat hij wil doen op basis van eigen voorkeuren. <p>Opkomen voor jezelf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loopt weg als een ander onaardig tegen hem doet. • Vraagt om hulp als iets hem alleen niet lukt (aan- en uitkleden). • Vraagt aan een medeleerling of hij mee mag doen met een spel. <p>Omgaan met je beperking/stoornis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voelt zich veilig in de omgeving. • Accepteert hulp van een vertrouwenspersoon (eigen leerkracht). <p>Sociaal gedrag De leerlingen leren naar algemeen geaccepteerde normen en waarden omgaan met anderen, leren samenwerken aan een gezamenlijke taak of gezamenlijk spel en leren omgaan met conflictsituaties.</p> <p>Ervaringen delen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertelt in de kring over iets dat hij zojuist op school heeft meegemaakt . • Geeft aan wat hij leuk/lekker/mooi/interessant vindt (smaak/voorkeur). • Toont gevoelens van blijdschap, angst, boosheid en verdriet. • Toont teleurstelling. <p>Aardig doen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Troost iemand die gevallen is. • Zegt dankjewel als reactie op het woord alsjeblijft. • Zegt sorry als er door hem per ongeluk iets misgaat (drinken valt om) • Luistert als iemand iets vertelt (is stil). • Vraagt aan een ander of hij een voorwerp van hem mag gebruiken . <p>Omgaan met ruzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benoemt dat hij een ander geen pijn mag doen. • Reageert bij boosheid op de aanwijzing/correctie van de leerkracht. 	<p>Methode Kinderen en hun sociale talenten Ik en Ko</p> <p>Ervaringen delen. Aardig doen. Samen spelen en werken. Een taak uitvoeren. Jezelf presenteren. Een keuze maken. Opkomen voor jezelf. Omgaan met ruzie.</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast de lessen besteedt de leerkracht het hele jaar door aandacht aan de sociaal-emotionele vorming. • Voor de kinderen is duidelijk welke regels er binnen de school en in de groep zijn. Hier is het hele jaar door aandacht voor. • De leerkracht ondersteunt leerlingen in het verwoorden van gevoelens. • De leerkrachten dragen zorg voor het welzijn van de leerling. Mogelijkheden worden versterkt . Onvermogen geaccepteerd. • De leerkracht laat merken dat elk gevoel mag, maar niet elk gedrag. • De leerling wordt positief benaderd, het positieve wordt benadrukt, de leerkracht geeft blijk van vertrouwen en ondersteunt de leerling daar waar nodig is. • De leerkracht besteedt structureel aandacht aan de sfeer en regels in de groep. 	<p>2 x 30 minuten per week. Dagelijks geïntegreerd in het lesprogramma.</p>

Leren leren - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak
<p>De leerlingen leren belangstelling hebben voor de wereld om hen heen, ze leren deze gemotiveerd onderzoeken en daarin taken uitvoeren, waarbij ze gebruik maken van informatie, strategieën en vaardigheden en ze leren reflecteren op eigen handelen.</p> <p>Taakaanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luistert en kijkt naar de uitleg van een opdracht in een één op één situatie. • Wijst aan waar te beginnen. • Gaat zorgvuldig met materialen om. • Voert een simpele enkelvoudige taak uit. <p>Hulp vragen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wacht een kort moment (minder dan een minuut) op hulp wanneer de leerkracht heeft aangegeven dat hij zo komt. • Vraagt hulp aan volwassenen. • Hanteert de afgesproken regel om hulp te vragen (naar tafel van leerkracht lopen, vinger opsteken). <p>Zelfstandig (door)werken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert een korte, voorgestructureerde opdracht uit en maakt die af zonder te stoppen. <p>Samenwerken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert met een medeleerling een opdracht uit. <p>Reflectie op werk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is trots op een taak die is afgerond. • Vertelt welk werkje die ochtend/middag is gemaakt.	<p>Leren leren is geen apart vak. Het betreft meer een houding en gedrag van de leerling die gestimuleerd dient te worden door de leerkracht.</p> <p>Ter bevordering van deze doelen werken we in alle klassen met enkele vaste afspraken.</p> <p>Er zijn afspraken om de werkhouding te bevorderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Functionele prikkels voor in de klas • Creatieve en decoratieve prikkels op het prikbord • Rustig spreken • Visualiseren • Klankgebaren • Waar nodig inzet NMG • Gebruik van time-timer <p>Ook zijn er afspraken rondom de inrichting van iedere groep. De klassen moeten uitdagend en toch rustig zijn. Balans hier tussen is omschreven in borgingsdocument 'klasseninrichting'.</p>

Fijne motoriek/ voorbereidend schrijven - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Fijne motoriek</p> <ul style="list-style-type: none"> • ‘Speelt piano’ op de tafel door afwisselend met de vingers te tikken. • Toont de getallen 1 t/m 5 met de vingers. • Heeft een duidelijke voorkeurshand. • Tikt duim en wijsvinger tegen elkaar (bladzijde omslaan). • Maakt fijne draaibewegingen vanuit de pols. • Gebruikt een enkele vinger om kleine knoppen in te drukken (toetsenbord, telefoon). • Voert symmetrische oefeningen uit vanuit schouder, elleboog, pols. • Voert alle parallelle bewegingen uit in de ruimte en op het platte vlak. • Maakt strek-, buig- en draaibewegingen van de vingers in combinatie met zijwaartse polsbewegingen. <p>Strategisch schrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begint interesse te krijgen in geschreven taal en de functies daarvan (communicatief en permanent). • Vraagt de leerkracht om iets op te schrijven. • “Schrijft” d.m.v. tekeningetjes, krabbels, reeksen letterachtige vormen of letters. <p>Technisch voorbereidend schrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleurt binnen de lijnen (van grote vlakken). • Plakt netjes. • Maakt een goede golflijn, vierkant en rondje met dik schrijfmateriaal. • Heeft een goede zithouding. • Heeft een beginnende pengreep. • Houdt een verkwast op de juiste manier vast. • Tekent ontspannen met de voorkeurshand. 	<p>Methode</p> <p>Schrijfdans.</p> <p>Diverse creatieve activiteiten worden ingezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scheuren • Knippen • Plakken • Tekenen • Kleuren • Vouwen • Stempelen <p>Verschillende materialen, onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingsmateriaal. • Verf • Papier • Stof • Klei • Scheerschuim • Zand <p>Leerkrachtaanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor de zithouding • Aandacht voor de schrijfhouding • Aandacht voor de pengreep • Aandacht voor gebruik materialen <p>Didactische aanpak</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>	<p>1 uur in de week. Dagelijks geïntegreerd in het lesprogramma.</p>

Wereldoriëntatie - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Mens en samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraagt uit zichzelf om een pleister of een andere medische handeling. • Roept om hulp bij een ongeluk. • Geeft verschil aan tussen eigen eten en eten van klasgenoten. • Benoemt leuke activiteiten die hij in het bos, park of strand kan doen. • Gaat niet op planten staan om de planten heel te houden. • Doet dieren niet opzettelijk pijn (kat aan staart trekken, spin doodmaken). • Gooit afval op het speelplein/in de klas in de vuilnisbak of bewaart het afval. <p>Oriëntatie op natuur en techniek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wijst kop, staart en poten aan van dieren. • Wijst de stam en takken aan bij een boom en de steel bij een plant. • Geeft aan dat bomen bladeren verliezen en weer nieuwe bladeren krijgen. • Geeft basale lichaamsdelen bij zichzelf aan (been, arm, buik, neus.) • Begrijpt het woord weer. • Benoemt de regen en de zon. • Maakt een bouwwerk van blokken door deze te stapelen (constructies). • Maakt een wipwap van een plank en een blokje (overbrenging.) • Zet apparaten aan- en uit door gebruik te maken van de aan- en uitknop (besturing.) • Houdt een windmolentje in de wind om het te laten draaien (energie). • Geeft aan wat het verschil is tussen dag en nacht. <p>Oriëntatie op ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft verschillende ruimtes in een huis aan (keuken, woonkamer, slaapkamer). • Kent verschillende manieren om ergens naar toe te gaan (auto, bus). <p>Oriëntatie op tijd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrijpt de ordening van de dag aan de hand van dagritmekaarten. • Begrijpt globaal de begrippen gisteren, vandaag en morgen. • Kent de functie van de klok. • Vertelt dat activiteiten aan tijd gekoppeld worden (begin, eind; start, stop). 	<p>De leerkracht past kringgesprekken toe en geeft opdrachten voor de werkles.</p> <p>Bronnen voor deze lessen zijn: Ik en Ko, internet, eerder gegeven lessen en eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling.</p> <p>Er wordt gebruik gemaakt van thema's uit de methode Ik en Ko</p>	<p>Kennisgebieden 1 uur per week Bevordering sociale redzaamheid 1,5 uur per week. Ook: dagelijks geïntegreerd in het lesprogramma.</p>

Drama - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Dramatische vorming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt gebaren die bij een uitdrukking horen (arm uitstrekken bij iets groots) • Combineert eenvoudige fantasiehandelingen (geeft pop een prik en troost hem) • Doet beweging en/ of houding na (krom lopen bij oude man) • Doet een eenvoudige pantomime van de leerkracht na (klimmen op een ladder, iets denkbeeldig oprapen) <p>Doen-alsof-situaties herkennen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raadt bekende gebaren of voorstellingen van de leerkracht (doen alsof je drinkt) 	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse hoeken. • Spel. • Kring. • SEV lessen. <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interactief voorlezen. • Uitspelen van situaties samen met klassenassistente. • Begeleiden bij drama. 	<p>Dagelijks geïntegreerd in het lesprogramma.</p>

Handvaardigheid/tekenen - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Expressie en fantasie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een eigen fantasietekening. • Stelt een vorm samen met materiaal als doosjes, papier en lijm met voorbeeld (paddenstoel). <p>Materialen en technieken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boetseren: maakt met zachte klei verschillende vormen. • Knippen en plakken: smeert met plakkwastje lijm op papier. • Prikt langs een lijn met een prikpen. • Scheurt eenvoudige figuren. • Knipt met een (kinder-)schaar over een rechte vouw. • Vouwen: vouwt een schuin en een recht kruis met een groot papier. • Stempelen: stempelt (met een kurk) op papier. • Handwerken: rijgt een ketting. <p>Tekenen en schilderen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekent met potlood, viltstift, krijt en (vinger)verf. • Gebruikt cirkels voor van alles in zijn tekening (boom, huis, zon.) • Tekent mens als een koppoter (soort lopend hoofd, benen en armen zitten aan de kop vast). • Wisselt van kleur bij het inkleuren van een kleurplaat. <p>Werkstukken en kunst bekijken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertelt zijn verhaal bij zijn werkstuk (wat heb je getekend). 	<p>Creatieve opdrachten Vrije knutsel- en tekenmomenten</p>	<p>2,5 uur per week</p>

Muziek - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Zingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zingt een kort en eenstemmige liedje mee. • Zingt zelfgekozen liedjes mee. <p>Muziek maken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaat op een instrument als een houtblok, trom of tamboerijn (hoeft niet in de maat). <p>Muziek luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benoemt dat een muziekstuk hard of zacht is.	<p>Muziek les in de klas.</p> <p>Bij de muzieklessen wordt ingegaan op thema's in de klas.</p>	<p>2 uur per week</p>

Bewegingsonderwijs - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Balanceren Balanceren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loopt over een bank (met hindernissen). • Loopt over een lijn op de grond (10 cm). • Op/afstappen van verhoging (traplopen). <p>Rijden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fietst met zijsteunen (driewieler). <p>Glijden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Glijdt vanaf een brede glijbaan. <p>Acrobatiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gaat op de rug van de ander zitten met de voeten los van de grond (scooter) met hulp van de leerkracht. <p>Klimmen Klauteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimt 2 meter omhoog opzij en naar beneden in een schuin wandrek. • Klimt in een steile wand met touw (schuin wandrek). <p>Zwaaien Schommelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schommelt in een touw met schoteltje of knoop. • Schommelt op een schommel zonder zwaai vermeerdering. <p>Hangend zwaaien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwaait aan een touw van mat naar mat. • Bungelt aan de ringen (lopen en uit laten zwaaien). <p>Steunend zwaaien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Steunt op de trapezestok met of zonder hulp van de leerkracht. <p>Over de kop gaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een koprol op een hellend vlak met hulp van de leerkracht. • Voorover duikelen om stang. <p>Springen Vrije sprongen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veert op de kleuter- en/of minitrampoline. • Springt en landt met 2 voeten tegelijk (vanuit stand). • Springt met 2 benen naast elkaar 5 sprongen naar voren. <p>Steunspringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wendsprong op de kast en eraf (2 delen). 	<p>Lessen bewegingsonderwijs Organisatie algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 vakken. • Klassikaal (met inleiding en afsluiting). <p>Didactische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Differentiatie d.m.v. verschillende opstellingen. • Uitbouw mogelijkheden t.a.v.: <p>Het arrangement (hoogte, afstand etc.). De uitvoeringswijze (hanteren spel materiaal, uitvoering sprong, het landen). De reguleringswijze (manier van samenwerken of hulpverlening).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwante activiteiten. • Doelen worden gesteld t.a.v. de individuele leerling. Eventueel doelen uit hogere groepen (groep 2, 3 etc) worden gesteld aan talenten. <p><i>Met behulp van de uitbouw mogelijkheden worden activiteiten op maat gemaakt.</i></p> <p>Pedagogische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Altijd een succeservaring creëren. • Stimuleren. • Complimenteren. • Indeling op basis van homogene groepen of heterogene groepen (doelafhankelijk). <p>Spelen in het speellokaal Leerkrachten kunnen gebruik maken van het speellokaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra oefenen bewegingsvormen, zoals klimmen en klauteren, tikspelen, jongleren, bewegen op muziek etc. • Vrij spel. <p>Buiten spelen Tijdens het buitenspelen worden de bewegingsvormen geoefend d.m.v. verwante activiteiten.</p>	<p>1,5 uur per week.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Wendsprong op de bank en eraf. <p>Loopspringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slootje springen van mat naar mat (20 cm). <p><u>Hardlopen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rent bij tikkertje door de zaal heen. <p><u>Mikken</u></p> <p>Wegspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werpt pittenzakken tegen een doel (kranten). <p>Mikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikt een bal of pittenzak op een groot doel (2 meter). • Schopt een bal richting een doel (2 meter). <p><u>Jongleren</u></p> <p>Werpen en vangen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gooit een bal met 2 handen bovenhands. • Vangt een zelf opgegooide ballon. <p>Soleren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt een ballon tikkend 10 seconden in de lucht. • Stuit een grote bal met twee handen en vangt hem. • Rolt met hoepel. <p>Retourneren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt samen met een ander een ballon hoog. <p><u>Doelspelen</u></p> <p>Keeperspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent het spel chaosdoelenspel. <p><u>Tikspelen</u></p> <p>Tikspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent het spel 'vos kom uit je hol' en overlooptikkertje. • (zie hardlopen). <p><u>Stoeispelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Biedt weerstand wanneer een ander zijn/haar bal af probeert te pakken. • Trekt aan een stok. <p><u>Bewegen op muziek</u></p> <p>Bewegen n.a.v. het tempo van de muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoort het verschil tussen langzaam en snel. 		
--	--	--

<p>Bewegen n.a.v. de frasering in de muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zet in en stopt op muziek. • Huppelen op geslagen ritme. <p>Een dans uitvoeren op muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan lichaamsdelen afzonderlijk bewegen. <p><u>Helpen en opruimen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Brengt eigen bal terug naar de aangewezen plaats. • Helpt de leerkracht met opruimen van klein materiaal. <p><u>Spelregels</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stopt en start bij signaal. • Hanteert eigen regels bij vrij spel. • Wacht op zijn/haar beurt. • Houdt zich bij eenvoudig spel aan de regels. <p><u>Inzicht in en accepteren van eigen mogelijkheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan wanneer hij/zij hulp nodig heeft. • Accepteert hulp van de leerkracht.		
---	--	--

Spel - groep 1

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> • Doet uit zichzelf mee met het spel van anderen. • Speelt functioneel vanuit ervaringen met speelgoed (dieren in de wei zetten, blokken wegbrengen met een auto). • Gebruikt bekende voorwerpen om een situatie na te bootsen (stoelen als trein, knuffel uitlaten als hond). • Speelt met een ander kind doe-alsof spelletjes uit de directe beleving (vadertje en moedertje, winkeltje). • Houdt zich bij eenvoudig spel aan de regels (wel/ niet overlopen). • Speelt met een volwassene een gezelschapsspel (domino, lotto). • Wacht op zijn beurt bij een spelletje met één medespeler. 	<ul style="list-style-type: none"> - hoeken (huishoek) - bouw materiaal - buiten materiaal - constructie materiaal - spelletjes - zand/water tafel - kringspelletjes - ontwikkelmateriaal - fantasiespel. <p>Begeleid buiten spelen</p> <p>Zowel alleen spelen als met elkaar spelen heeft de aandacht. Er wordt meegespeeld door leerkracht, assistent en/of logopedist.</p>	<p>4,5uur per week.</p>